

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СВІТОВА ЛІТЕРАТУРА: ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

напрямок підготовки

6.020303 Філологія. Мова і література
(англійська)

6.020303 Філологія. Мова і література
(німецька, французька, іспанська,
італійська, японська, китайська)

Інститут філології

2016-2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Ідентифікаційний код 02136554
Начальник відділу
моніторингу якості освіти
Програма № 0106/17
Жильцов
(підпис) (прізвище, ім'я)
« » 2017

Робоча програма Світова література : Історія зарубіжної літератури для студентів II курсу,
за напрямом підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)
6.020303 Філологія. Мова і література (німецька,
французька, іспанська, японська,
китайська італійська)

галузь знань 0203 Гуманітарні науки
2017 року. – 37 с.

Розробник: Тетяна Іванівна Тверітінова, доцент, кандидат філологічних наук,
доцент кафедри світової літератури

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світової літератури

Протокол від «08» лютого 2017 року № 6

Завідувач кафедри світової літератури _____(Ковбасенко Ю.І.)

Програма на затвердження.

Структура програми типова.

Години відповідають робочому навчальному плану.

Заступник директора з науково-методичної
та навчальної роботи

_____ (Л.І. Заяць)

Світова література : Історія зарубіжної літератури: Програма навчальної дисципліни. – К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2017. – 37 с.

Укладач: **Тетяна Іванівна Тверітінова**, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури.

Рецензенти:

Булаховська Юлія Леонідівна, доктор філологічних наук, професор, академік АНВО, провідний науковий співробітник-консультант Інституту літератури імені Т. Г. Шевченка НАН України;

Шовкопляс Галина Євгенівна, доцент, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	5
Структура програми навчальної дисципліни	
I. Опис предмета навчальної дисципліни.....	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма	
<i>Змістовий модуль I. Романтизм як літературно-мистецький напрям у німецькій і англійській літературах.....</i>	<i>9</i>
<i>Змістовий модуль II. Романтизм у французькій, польській, російській та американській літературах.....</i>	<i>10</i>
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури».....	11
V. Плани семінарських занять.....	12
VI. Завдання для самостійної роботи.....	22
Карта самостійної роботи студента.....	25
VII. Система поточного та підсумкового контролю.....	26
VIII. Методи навчання.....	29
IX. Методичне забезпечення курсу.....	29
X. Підсумковий моніторинг.....	30
XI. Список художніх текстів.....	34
XII. Рекомендована науково-методична література.....	35

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою світової літератури на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану для всіх спеціальностей денної форми навчання.

Робоча навчальна програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Світова література: Історія зарубіжної літератури» є теоретичною основою сукупності знань та вмінь, що формують філологічний профіль майбутнього фахівця в області зарубіжної літератури. Її вивчення передбачає розв'язання низки завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації.

Метою викладання дисципліни є засвоєння студентами необхідної сукупності знань про зарубіжну літературу XIX століття доби романтизму.

Завданням вивчення навчальної дисципліни є:

- здійснення загального огляду розвитку літератур європейських країн і США;
- з'ясування філософських засад та естетичних принципів літературних напрямів і течій для усвідомлення специфіки художніх творів в контексті літературного процесу XIX століття;
- дослідження контактних і генетичних зв'язків між літературними явищами і творами окремих письменників.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен:

Знати :

- вивчені етапи всесвітнього літературного процесу;
- найважливіші відомості про творчі методи та літературні напрями (романтизм, реалізм, символізм, неоромантизм);
- місце і значення вивчених творів у доробку письменника та літературному процесі певного періоду;
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти :

- розрізняти літературні напрями;
- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- виявляти основні проблеми, порушені у творі, що вивчається;
- визначати жанрові особливості вивчених творів;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів;
- користуватися словниково-довідковою та науково-дослідницькою

літературою.

Навчальний матеріал структурований за модульним принципом і складається з двох навчальних модулів.

У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля №1 **«Романтизм як літературно-мистецький напрям у німецькій та англійській літературах»** студент повинен знати:

- особливості розвитку реалізму в літературному процесі 1-ої половини XIX століття в означених країнах;
- місце і значення вивчених творів у доробку письменників-романтиків (Новалис, Г. фон Клейст, Е. Т. А. Гофман, Г. Гейне, В. Скотт, Дж. Байрон, П. Б. Шеллі);
- характерні особливості індивідуального стилю письменника.

Вміти:

- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- визначати роль системи образів у розкритті ідейного змісту твору;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів.

У результаті засвоєння навчального матеріалу модуля №2 **«Романтизм у французькій, польській, російській та американській літературах»** студент повинен знати:

- загальну характеристику творчості Ф. Р. де Шатобріана, В. Гюго, А. де Мюссе, А. Міцкевича, В. А. Жуковського, О. С. Пушкіна, М. Ю. Лермонтова, М. В. Гоголя, В. Ірвінга, Ф. Купера, Н. Готорна, Е. По.

Студент повинен виявити вміння:

- аналізувати й інтерпретувати художній твір в єдності його змісту і форми;
- визначати роль системи образів у розкритті ідейного змісту твору;
- порівнювати твори, їхню проблематику та системи образів.

Знання та вміння, отримані під час вивчення даної навчальної дисципліни, будуть використані під час вивчення переважної більшості наступних дисциплін професійної та практичної підготовки фахівців.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 60 години, із них 14 год. – лекції, 14 год. – семінарські заняття, 28 годин – самостійна робота, модульний контроль – 4 години.

Вивчення студентами навчальної дисципліни «Історія зарубіжної літератури» завершується ПМК (заліком).

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: літературний і культурний процес 1-ої половини ХІХ століття.

Курс	Напрямок, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i> Змістові модулі: <i>2 модулі</i> Загальний обсяг дисципліни (години): <i>60 годин</i> Тижневих годин: <i>2 години</i>	Галузь знань: <i>0203 Гуманітарні науки</i> Шифр та назва напрямку: <i>6.020303 Філологія.</i> <i>Мова і література (англійська).</i> <i>Мова і література (німецька, французька, іспанська, італійська, японська, китайська)</i> Освітньо-кваліфікаційний рівень <i>«бакалавр»</i>	Нормативна Рік підготовки: II. Семестр: IV. Аудиторні заняття: <i>32 години, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): <i>14 годин</i> Семінарські заняття: <i>14 годин</i> Самостійна робота: <i>28 годин</i> МКР – <i>4 год.</i> Вид контролю: ПМК (залік)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ пор.	Назва теми	Обсяг навчальних занять (год.)				
		Усьог	Лекції	Семін.	СРС	МК
1	2	3	4	5	6	7
IV семестр						
Модуль №1. Романтизм як літературно-мистецький напрям у німецькій та англійській літературах						
1.1.	Романтизм як літературно-художній напрям в першій половині XIX століття: чинники формування, характерні ознаки, течії, жанри. Романтизм в Німеччині.	14	4	2	8	
1.2.	Особливості розвитку романтизму в англійській літературі. «Озерна школа» та її представники. Історичний роман В. Скотта. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.	12	4	2	6	
	Разом	28	8	4	14	2
Модуль № 2. Романтизм у французькій, польській, російській та американській літературах						
1.3.	Загальна характеристика французького романтизму. Естетичні маніфести, провідні жанри, проблематика. Творчість Ф. Р. де Шатобріана, В. Гюго, Жорж Санд, А. де Мюссе.	10	2	2	6	
1.4.	Особливості розвитку романтизму в Росії та Польщі. Творчий шлях О.С. Пушкіна-романтика. Романтичний період в творчості М. Гоголя. Творчість А. Міцкевича.	12	4	4	4	
1.5.	Загальна характеристика американського романтизму. Творчість В. Ірвінга, Дж. Ф. Купера, Е. По, Н. Готорна.	8	-	4	4	
	Разом	32	6	10	14	2
	Разом за навчальним планом	60	14	14	28	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I РОМАНТИЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ У НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Лекція 1. Вступ. Романтизм як літературний напрям у XIX ст. (2 год.)

Вступ. Естетична своєрідність літератури 1-ої половини XIX століття: загальна характеристика, основні літературні напрями, стилі. Романтизм як літературний напрям: естетичні, світоглядні та соціально-історичні чинники, характерні риси, жанрова система. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями: реалізм, модернізм. Романтизм у музиці та живопису.

Основні поняття теми: романтизм, реалізм, модернізм, течії, жанри романтизму.

Лекція 2. Німецький романтизм (2 год.)

Загальна характеристика німецького романтизму. Періодизація. Єнський та гейдельберзький гуртки романтиків: естетичні маніфести, художня творчість їхніх представників. Творчість Ф. Шлегеля: „Фрагменти”, „Люцинда”. Проблема мистецтва в естетиці Новаліса і образ поета в романі «Генріх фон Офтердинген». Структура, характерні риси, естетика твору. Особливості жанру роману-міфа. К. Брентано і Л. фон Арнім та їхній збірник «Чарівний ріг хлопця». Творча індивідуальність Г. фон Клейста: проблема художнього методу, специфіка драматичних творів і новелістики.

Основні поняття теми: романтична іронія, універсалізм, інтуїтивізм, гротеск, утопічний роман, роман-міф, романтична новела, народна пісня і балада, ідеї утопічного соціалізму.

Семінар № 1. Специфіка німецького романтизму у фантастичних казках-повістях Е.Т.А. Гофмана.

Лекція 3-4. Англійський романтизм (4 год.)

Загальна характеристика англійського романтизму: естетичні, філософські, соціально-політичні чинники, періодизація, представники. „Озерна школа” та її представники: У. Уордсворт, С.Т. Колрідж, Р. Сауті. Передмова до „Ліричних балад” як естетичний маніфест англійських романтиків. Життєвий і творчий шлях Дж. Г. Байрона. Жанрове розмаїття лірики поета. Романтична поема „Паломництво Чайльд Гарольда”: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя. Авторська позиція. Специфіка жанру. «Східні поеми» Дж. Г. Байрона та їхні художні особливості. Традиції і новації в романі у віршах «Дон Жуан».

Основні поняття теми: преромантизм, естетика „озерної школи”,

історичний роман, байронічний герой, фрагментарний сюжет, романтичне візіонерство.

Семінар № 2. Роман В. Скотта „Айвенго” як художня реалізація моделі історичного роману доби романтизму.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

РОМАНТИЗМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

Лекція 5. Французький романтизм (2 год.)

Загальна характеристика французького романтизму: періодизація, представники. Творчість Ж. де Сталь і Ф.Р. де Шатобріана. Індіанська тема в творчості Шатобріана. Повість „Рене” як початок теми „зайвої людини” в світовій літературі. Життєвий і творчий шлях А. де Мюссе. Роман „Сповідь сина віку” в контексті творчості письменника. Роман-фейлетон у творчості О. Дюма.

Життєвий і творчий шлях В. Гюго. Рання лірика та її особливості. Драматургія письменника. Передмова до драми „Кромвель” В. Гюго як естетичний маніфест французьких романтиків. Романістика В. Гюго.

Основні поняття теми: живописний романтизм, несамовитий романтизм, гротеск, „місцевий колорит”, проблема „зайвої людини”, роман-фейлетон.

Семінар № 3. Роман В. Гюго „Собор Паризької Богоматері”.

Лекція 6-7. Російський романтизм (4 год.)

Естетична своєрідність російського романтизму: літературна боротьба, періодизація, представники. Творчість В.А. Жуковського як засновника російського романтизму. Балади „Людмила”, „Світлана” та їхнє місце в становленні російського романтизму. Життєвий і творчий шлях О.С. Пушкіна-романтика. „Південні поеми” Пушкіна як взірць російського романтизму.

Основні поняття теми: російський байронізм. Екзотизм, герой „злочинець-грішник”, сюжетні еліпси як композиційні принципи романтичної поеми, романтична експресія, мотиви рефлексії.

Семінар № 4. Синтетичний романтизм М.Ю. Лермонтова.

Семінар № 5. Романтична поезія А. Міцкевича.

Семінар № 6. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.

Семінар № 7. Романтичні новели Е. По.

V. СЕМІНАРСЬКІ ЗАНЯТТЯ

РОМАНТИЗМ ЯК ЛІТЕРАТУРНО-МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ В НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 1

**Тема: СПЕЦИФІКА НІМЕЦЬКОГО РОМАНТИЗМУ
У ФАНТАСТИЧНИХ КАЗКАХ-ПОВІСТЯХ Е.Т.А. ГОФМАНА
(2 год.)**

Завдання:

1. Виписати з «Літературного енциклопедичного словника» визначення: літературна казка, іронія, гротеск, сатира.
2. Знайти риси гротеску в описі зовнішності Цахеса та його поведінці.
3. Пересказати перелік «просвітницьких заходів» князя Пафнутія. Довести наявність мотивів Антипросвітництва в повісті.
4. Проаналізувати фінал казки як приклад застосування романтичної іронії.
5. Знайти у тексті казки «Лускунчик» елементи подвійного і двійництва, пов'язані із казковими метаморфозами-перетвореннями.
6. Виявити розташування казкового світу в художньому просторі «Лускунчика».
7. Виписати з текстів творів прикмети суто німецької реальності (прізвища, топоніми тощо).

П Л А Н

1. Загальна характеристика творчості Е.Т.А. Гофмана.
2. Побудова моделі романтичного універсуму у творах письменника. Місце Зла в романтичному універсумі.
3. Казка-повість «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер»: основний конфлікт, сатирико-метафоричний та філософський зміст.
4. Тема «чар» Цахеса та здатність інших персонажів протидіяти їм.
5. Жанрові складові літературної казки у творах Е.Т.А. Гофмана: функційне навантаження образів фантастичних істот (магів, фей, чаклунів), мотиви казкових перетворень-метаморфоз і мотиви двійництва і двійників.
6. Руйнування романтичної концепції «абсолютно вільної особистості» в літературних повістях Е.Т.А. Гофмана.
7. Специфіка романтизму Е.Т.А. Гофмана.

I. Обов'язкова література:

1. Гофман Е.Т.А. Крихітка Цахес на ім'я Циннобер. Лускунчик (будь-яке видання).
2. Буніч-Ремізов Б.Б. Чар неймовірного // Гофман Е.Т.А. Крихітка Цахес.

- К., 1998. – С. 3-12.
3. Тураев С.В. Немецкая литература // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 51- 55.
 4. Шамрай А.П. Ернст Теодор Амадей Гофман. – К., 1969.

II. Додаткова література:

1. Бовсунівська Т.В. Химера у західно-європейському та українському романтизмі. А. Міцкевич, Е.Т.А. Гофман, В. Гюго, Ш. Бодлер, Е. По, Т. Шевченко та інші // Всесвіт.літ. та культ. в навч.закл. України. – 2000. – № 6. – С.48-50.
2. Вовк Я.Г. Звідки беруться Цахеси? Матеріали до вивчення повісті Гофмана «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер» // Зар. літ. в навч. закл. – 1998. - № 12. – С.23-26.
3. Ружевич Т.М. Соціальна дійсність у дзеркалі гротеску. Матеріали до уроку-лекції за твором Е.Т.А. Гофмана «Крихітка Цахес на прізвисько Циннобер» // Всесвіт.літ. в сер.навч. закл. України. – 1998. - № 1. – С.26-28.
4. Художественный мир Гофмана. – М., 1982.

Основні поняття

Антипросвітницькі мотиви; гротеск; капрічіос; літературна казка-повість; образ «загального» (світового) Зла; опозиція ентузіастів і філістерів; поетика «подвійного» і «двійництва»; романтичний універсум; романтична іронія; художній простір.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 2

Тема: **РОМАН В. СКОТТА «АЙВЕНГО»**
ЯК ХУДОЖНЯ РЕАЛІЗАЦІЯ МОДЕЛІ ІСТОРИЧНОГО
РОМАНУ ДОБИ РОМАНТИЗМУ (2 год.)

Завдання:

1. Виписати основні положення передмови до роману «Айвенго».
2. Знайти у посвяченні роману визначення «історичного колориту».
3. Порівняти події розділів XVI – XVII («Король і веселий чернець») з англійськими народними баладами «Про веселого брата Тука».
4. Порівняти портрет блазня Вамби і його дотепи та жарти з портретом і жартами блазня шекспірівського «Короля Ліра».
5. Знайти авторський коментар у розділі XXIII і визначити його функції у структурі роману.
6. Визначити в образі лицаря-храмовника (розділ XXVI) риси, що споріднюють його з героями Байрона.
7. Знайти у тексті роману опис «готичного» замку Торкілстон і переказати його історію.

ПЛАН

1. Славетний шотландець Вальтер Скотт і його історичні романи. Загальна характеристика «англійських» і «шотландських» романів В. Скотта.
2. Передмова до «Айвенго» і викладені у ній вимоги до історичного роману.
3. Елементи «історичного колориту», наголошені автором у посвяченні роману.
4. Історична епоха, що зображена в «Айвенго», її важливість як етапного моменту для формування нації і закладення основ великого королівства.
5. Шекспірівські традиції зображення історичних подій і романи В. Скотта.
6. Характеристика образу головного героя: романтика пригод і кодекс честі лицаря.
7. Роман «Айвенго» - фольклорний варіант, запозичений із народних легенд і балад, долі короля Ричарда Левине Серце. Інші фольклорні образи в творі.
8. Містичні (готичні) мотиви в романі. Доля Урфріди й історія її родини. Образ замку Торкілстон.
9. Позиція автора, функційне навантаження авторських коментарів.

I. Обов'язкова література:

1. Скотт В. Айвенго (будь-яке видання).
2. Пирсон Х. Вальтер Скотт, его жизнь и личность. – М., 1978.
3. Реизов Б.Г. Творчество Вальтера Скотта. – М.-Л., 1965.
4. Урнов Д.М. Английская литература. Романтизм // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. - Т.6. – С. 95- 100.

II. Додаткова література:

1. Бахрушина В.М., Кулик Т.О. Вальтер Скотт – засновник жанру історичного роману: Інтегрований урок (зар.літ. – історія) з елементами інсценізації за романом «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл.України. – 1999. - № 9. – С.22-23.
2. Белей Н.І. Лицарі в усі часи і всі епохи: Урок-роздум за романом «Айвенго» // Зар.літ. в навч.закладах. – 2002. - № 11. – С.57.
3. Клименко Ж.В. Вальтер Скотт «Айвенго» // Всесвіт.літ.в сер.навч.закл. України. – 2001. - № 9. – С.24-27.

Основні поняття

Авторський коментар; історична достовірність; історичний колорит; історичний роман; містичні (готичні) мотиви; народна балада; романтика пригод; співвіднесеність загальнолюдських і національних цінностей; шекспірівська традиція; «homo historicus».

МОДУЛЬ № 2. РОМАНТИЗМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 3

**Тема: РОМАН В. ГЮГО «СОБОР ПАРИЗЬКОЇ БОГОМАТЕРІ»
(2 год.)**

Завдання:

1. Законспектувати основні положення «Передмови до драми «Кромвель» В. Гюго.
2. Підготувати повідомлення «Алхімічний міф в контексті роману В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» (індивідуальне завдання).
3. Знайти в тексті приклади «живописного романтизму».
4. Проаналізувати образи головних героїв і довести, що це виняткові характери за виняткових обставин.
5. Співставити історичні романи В. Скотта «Айвенго» та В. Гюго «Собор Паризької Богоматері» і виявити їхню специфіку.

ПЛАН

1. Історія задуму і створення роману.
2. Складові моделі історичного роману доби романтизму.
3. Зображення життя міських низів середньовічного Парижа в дусі «живописного романтизму».
4. Гротеск в системі естетики В. Гюго (передмова до драми «Кромвель»).
5. Гротескні образи і «місцевий колорит» у романі «Собор Паризької Богоматері».
6. Образ Квазімодо як реалізація теми пробудження душі.
7. Мотив фатуму і фатального випадку як сюжетотворюючі основи в романі В.Гюго.
8. Образ Собору, його місце і функції в структурі роману.

I. Обов'язкова література:

1. Гюго В. Передмова до драми «Кромвель». Собор Паризької Богоматері (будь-яке видання).
2. Карельский А.В. Французская литература. Ранний Гюго. Гюго // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.160-163, 166-167.
3. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. – К., 1976.
4. Реизов Б.Г. Французский исторический роман в эпоху романтизма. – Л., 1958.
5. Реизов Б.Г. Из истории европейских литератур. – Л., 1970.

II. Додаткова література:

1. Назарець В.М. «Кам'яна симфонія і кохання «короля блазнів»: штрихи до аналізу образу Квазімодо // Зар.літ.в навч. закл. – 2000. - № 6. – С.43-44.
2. Назарець В.М. «Загадка Есмеральди»: «Собор Паризької Богоматері» В.Гюго // Зар.літ.в навч.закл. – 2001. - № 1. – С.48-51.
3. Нестуля Л.А. Собор Паризької Богоматері – шедевр французької готики // Всесвіт.літ. та культ. в навч. закл. України. – 2000. - № 6. – С.45-47.
4. Рабинович В.Л. Алхимический миф и химеры собора Парижской Богоматери // Заблуждающийся разум. Многообразие всенаучного знания. – М., 1990.

Основні поняття

Гротеск; «живописний романтизм»; концепція «алхімічного міфу»; «місцевий колорит»; мотив фатуму і фатального випадку.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 4

Тема: РОМАНТИЧНА ПОЕЗІЯ А.МІЦКЕВИЧА (2 год.)

Завдання:

1. Виписати з вірша «Пісня філаретів» чотирьорядники, які повністю відповідають традиційним мотивам вагантської поезії.
1. З чотирьох кримських сонетів, що складають цикл «Пілігрим», виписати рядки, які найбільш яскраво відображають антагоністичність світосприйняття Мірзи і Піліграма.
3. Порівняти сонет А. Міцкевича «Бахчисарай» з поемою О.С. Пушкіна «Бахчисарайський фонтан» і виявити наслідування і новації зазначеної теми у польського поета.
4. Скласти цитатний план образу Конрада Валенрода, щоб довести або спростувати його належність до типу байронічного героя.
5. Порівняти переклади балади «Воєвода» А. Міцкевича (М. Рильський «Чати» та О.С. Пушкіна «Воєвода»), визначити відмінності у розробці теми.
7. Підготувати повідомлення «А. Міцкевич і Т. Шевченко: контактні зв'язки і типологічні відповідності» (індивідуальне завдання).

ПЛАН

1. Життєвий і творчий шлях А.Міцкевича.
2. «Філоматська трилогія»: традиції вагантської поезії у забарвленні політичними мотивами.
3. Стаття А. Міцкевича «Про поезію романтичну» як маніфест польського романтизму.
4. «Кримські сонети»: мотиви туги за батьківщиною та «змія спогадів».
5. Діалог філософії дії (пілігрим) і східної філософії спостереження (мірза)

в «Кримських сонетах».

6. Криза байронічного героя як типологічного героя романтизму в поемі А. Міцкевича «Конрад Валенрод».
7. Явище «валенродизму»: досягнення високої мети за допомогою низьких засобів у поемі А. Міцкевича. Функційне навантаження епіграфа з Н. Макіавеллі.
8. Вплив творчості й особистості А. Міцкевича на розвиток літератур народів, що входили до Російської імперії.

I. Обов'язкова література:

1. Міцкевич А. Ода молодості. Пісня філаретів. Про поезію романтичну. Конрад Валенрод. Кримські сонети. Три Будриса. Воевода (будь-яке видання).
2. Вервес Г.Д. Адам Міцкевич в українській літературі. – К., 1952.
3. Левінська С.Й. Із суцвіття блискавиць та ясної райдуги: Матеріали до вивчення «Кримських сонетів» А.Міцкевича // Всесвітня літ. в сер.навч. закладах України. – 1996. - № 12. – С. 26-28.
4. Наливайко Д.С. Спільність і своєрідність. – К.,1986.
5. Ніколенко О.М. Адам Міцкевич // Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. – Харків, 2003. – С. 114-146.

II. Додаткова література:

1. Живов М. Адам Мицкевич. – К., 1956.
2. Крементуло В. Специфіка пейзажу в «Кримських сонетах» А.Міцкевича // Слов'янське літературознавство і фольклористика. – 1975. – Вип.10. – С. 70-76.
3. Ніколенко О.М., Баландіна Н.Ф. «Кримські сонети» А.Міцкевича. Урок-подорож у романтичний світ поета // Всесвітня література та культура в навч.закл. України. – 2000. - № 5. – С. 16-25.
4. Рыльский М.Т. Поэзия Адама Мицкевича. – М., 1956.

Основні поняття

Балада; байронічний герой; контактні зв'язки і типологічні відповідності літературних явищ; маніфест польського романтизму; поезія вагантів; світ слов'янської міфології; сонет; товариство філаретів; філософія дії і філософія спостереження та фаталізму; явище валенродизму.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 5

Тема: СИНТЕТИЧНИЙ РОМАНТИЗМ М. ЛЕРМОНТОВА (2 год.)

Завдання:

1. Довести, проаналізувавши поему М. Лермонтова «Мцирі», що оповідання в романтичній поемі концентрується навколо єдиного

- героя.
2. Знайти в поемі М. Лермонтова «Мцирі» приклади сюжетних еліпсів (розривів у послідовному оповіданні), що створюють атмосферу таємничості.
 3. Виписати з поем М. Лермонтова «Мцирі» і «Демон» приклади «екзотичних» пейзажів Кавказу.
 4. Знайти в тексті поеми «Демон» монолог-сповідь головного героя про «космічну самотність» Демона. Чи є для Демона земна любов виходом із «космічної самотності»?
 5. Знайти в романі «Герой нашого часу» риси «демонізму» в характері Печоріна, його морально-психологічні експерименти над собою і над іншими героями.

ПЛАН

1. Феномен М.Ю. Лермонтова в російській літературі 30-х рр. XIX ст. Творчий шлях поета.
2. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова: структура поеми, тип героя, шкала моральних цінностей (на матеріалі поеми «Демон»).
3. Образ світу-в'язниці в романтичних поемах М. Лермонтова (на матеріалі «Мцирі»).
4. Поеми М.Лермонтова «Мцирі» і «Демон»: спорідненість та антагонізм головних героїв.
5. Роман М.Ю. Лермонтова як психологічне дослідження «героя часу». Зв'язок цієї теми з проблематикою поезії Лермонтова («Дума», поеми).
6. Печорін як тип «зайвої людини» в його співставленні з Онєгіним. Другорядні герої роману в їхніх взаємовідносинах з Печоріним.
7. «Архитектура» роману: смисл його розподілу на дві частини. Полеміка в критиці навколо композиції («подвійна», «перевернута», «кільцева»). Мова і стиль роману, функції пейзажу.

I. Обов'язкова література:

1. Лермонтов М.Ю. Ні, я не Байрон. Кинджал. Поет. І нудно, і сумно. На дорогу йду я в самотині. Мцирі. Демон. Герой нашого часу (будь-яке видання).
2. Вацуро В.Э. Лермонтов // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 360-369.
3. Висковатый М.П. М.Ю. Лермонтов: жизнь и творчество. – М., 1987.
4. Максимов Д.Е. Пoesия Лермонтова. – М.-Л., 1964.
5. Коровин В.И. Творческий путь М.Ю. Лермонтова. – М., 1988.

II. Додаткова література:

1. Карельский А.В. Золотой век романтической поэмы. «Свободной музы приношение». Европейская романтическая поэма. – М., 1988.
2. Лермонтовская энциклопедия. – М., 1981.

3. Лотман Ю.М. В школе поэтического слова. Пушкин. Лермонтов. Гоголь. – М., 1988.
3. Стрельцов В.И. Творческие взаимосвязи русской и английской литературы в критике Белинского (Лермонтов – Байрон) // Литература в школе. – 2005. - № 8. – С.16-18.

Основні поняття

Герой «злочинець-грішник»; екзотизм романтичної поезії; монолог-сповідь; мотиви рефлексії; «південні поеми» Пушкіна; романтична експресія та романтична сповідальність; російський «байронізм»; сюжетні еліпси як композиційні принципи романтичної поеми; тема «космічної самотності».

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 6

Тема: ОСОБЛИВОСТІ Й ЕТАПИ РОЗВИТКУ РОМАНТИЗМУ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ (2 год.)

Завдання:

1. Знайти у новелі В. Ірвінга «Сонна Лощина» згадування про легенди і звичаї американських першопроходців. Відстежити тенденцію до пояснень фантастичних подій із точки зору здорового глузду. Навести приклади.
2. Довести на матеріалі новели, що позитивні герої творів В. Ірвінга є втіленням образу сучасного американця, прагматичного і кмітливого.
3. Виділити в романі Купера описи незайманої природи Америки та гармонійних відносин між людиною і оточуючою природою.
4. Охарактеризувати образ Естер Прін в романі Н. Готорна «Багряна літера» та знайти риси фатальної приреченості в її життєвому шляху.
5. З'ясувати функції демонологічних мотивів та демонічних образів в романі Н. Готорна.
6. Виписати визначення співвідношення уяви і реальності в мистецтві з передмови до роману «Багряна літера».

ПЛАН

1. Перший і другий етапи американського романтизму та їх особливості. Літературні угруповання американських письменників-романтиків. Загальна характеристика.
2. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму, які відбилися у новелах В. Ірвінга.
3. Нативізм як засіб засвоєння нової країни літературою. Створення утопічної моделі світобудови в романах Ф. Купера.
4. Творчість Н. Готорна як етап у розвитку літератури американського ро-

мантизму, позначеність пізнього його періоду рисами глибокого розчарування і фаталізму.

5. Роман Н. Готорна «Багряна літера»: тематика, проблематика, система образів. Передмова до новели «Митниця» - естетичний маніфест Н. Готорна.

I. Обов'язкова література:

1. Готорн Н. Багряна літера (будь-яке видання).
2. Ірвінг В. Сонна Лощина (будь-яке видання).
3. Купер Ф. Останній з могікан (будь-яке видання).
4. История американской литературы / Под ред. Н.Самохвалова. – Ч.1. – М., 1971.
5. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.551-577.
6. Николукин А.Н. Американский романтизм. – М., 1968.
7. Николукин А.Н. Бунт и кротость // Готорн Н. Алая буква. – М., 1980. – С.3-12.

II. Додаткова література:

1. Литературная история Соединенных Штатов Америки. – М., 1978. – Т.2.
2. Романтические традиции американской литературы и современность. – М., 1982.
3. Эстетика американского романтизма. – М., 1977.

Основні поняття

Гармонійні відносини між людиною та природою; гурток «Молода Америка»; демонічні образи та демонологічні мотиви; клуб бостонських трансценденталістів; література фронтиру; мотиви фаталізму; нативізм; «Нікербокери»; політизованість літературних угруповань; простір поєднання уяви та реальності; теорія «довіри до себе»; утопічна модель соціуму; філософське та художнє засвоєння нової країни.

СЕМІНАРСЬКЕ ЗАНЯТТЯ № 8

Тема: РОМАНТИЧНІ НОВЕЛИ Е. ПО (2 год.)

Завдання:

1. Скласти подієвий ланцюг новели «Вбивство на вулиці Морґ», що становить процес розкриття таємниці злочину. Визначити несподівані зв'язки між ланками-подіями.
2. Виписати портрети персонажів новели «Король Чума» і знайти гротескні риси.

3. З'ясувати риси героя-аналітика в «логічних» новелах Е. По і співставити їх з аналогічними героями А. Конан Дойла (Шерлок Холмс) і А. Крісті (міс Марпл).

ПЛАН

1. Творчий шлях Е. По. Становлення світогляду та особливості романтизму письменника.
2. Загальна характеристика новелістики Е.По. Традиційний розподіл (логічні, сатиричні, готичні).
3. Створення складових детективного жанру в логічних новелах (на матеріалі «Вбивство на вулиці Морґ»).
4. Образи О. Дюпена і Леграна як героїв-аналітиків. Їхня відмінність від нишпорок буржуазної розважальної літератури.
5. Сюжетно-композиційні особливості логічних новел.
6. Зображення критичних станів свідомості у готичних новелах Е. По.
7. Художні особливості новелістики Е. По.

I. Обов'язкова література:

1. По Е. Вбивство на вулиці Морґ. Викрадений лист. Золотий жук. Король Чума. Лігея. Маятник і провалля (будь-яке видання).
2. Боброва М.Н. Романтизм в американской литературе XIX века. – М., 1972.
2. Зверев А.М. История американской литературы. – М.: Флинта, 2001.
4. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.562-577.
5. История американской литературы / Под ред. Н.Самохвалова. – Ч.1. – М., 1971.
6. Николукин А.Н. Американский романтизм. – М., 1968.

II. Додаткова література:

1. Алексеєнко Л. Едгар По – засновник детективу // Зар.літ. в навч.закл. – 2002. - № 1. – С.7.
2. Назарець В.М. Біля витоків детективу: Едгар По і Артур Конан Дойль // Зарубіжна літ. в навч.закл. – 1999. - № 6. – С.53-56.
3. Литературная история Соединенных Штатов Америки. – М., 1978. – Т.2.
4. Романтические традиции американской литературы и современность. – М., 1982.
5. Эстетика американского романтизма. – М., 1977.

Основні поняття

Герой-аналітик; готичні новели; гротеск; детективний жанр; закон несподіваних зв'язків; критичні стани свідомості; логічні новели; подієвий ланцюг; сатиричні новели; топос.

VI. ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ МОДУЛЬ № 1. РОМАНТИЗМ ЯК МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ У НІМЕЦЬКІЙ ТА АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ (14 год.)

Тема № 1. Романтизм у мистецтві. Романтизм у Німеччині (8 год.)

Питання:

1. Романтизм у живопису, музиці та архітектурі XIX століття.
2. Життєвий і творчий шлях Ф. Гельдердіна.
3. Життєвий і творчий шлях Г. Гейне. Формування естетичних поглядів поета.
4. «Книга пісень» Г. Гейне: структура, наскрізні образи, художні засоби.
5. Життєвий і творчий шлях Е. Т. А. Гофмана.
6. Новелістика Е.Т.А. Гофмана. Художні особливості збірки «Фантазії в манері Калло».
7. Протистояння світу митців і філістерів в романі «Життєва філософія кота Мура».

Література:

1. Берковский Н.Я. Романтизм в Германии. – Л., 1973.
2. Дмитриев А.С. Романтическая эстетика А.В. Шлегеля. – М., 1974.
3. Зарубежная литература. Романтизм: Хрестоматия историко-литературных материалов. – М.: Высшая школа, 1990.
4. Карельский А.В. От героя к человеку. Два века западноевропейской литературы. – М., 1990.
5. Карельский А.В. Революция социальная и революция романтическая // Вопросы литературы. – 1992. - № 2. – С. 187-226.
6. Литературные манифесты западноевропейских романтиков / Под ред. А.С.Дмитриева. – М.: Изд-во Моск.ун-та, 1980.
7. Наливайко Д.С. Романтизм как эстетическая система // Вопросы литературы. – 1982. - № 11. – С. 156-194.
8. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. – Харків, 2003.
9. Шалагінов Б.Б. Німецький романтизм і містичне // Поетика містичного кол. моногр. / [упоряд. О. В. Червінська]. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – С. 117-161.
10. Шалагінов Б.Б. Класики і романтики : штудії з історії німецької літератури XVIII-XIX століть. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2013. – 439 с.

Тема № 2. Англійський романтизм (6 год.)

Питання:

1. Романтичне візіонерство Дж. Байрона: життєва філософія чи поза?
2. Тема «світової скорботи» в ліриці Дж. Байрона.
3. «Східні поеми» Дж. Г. Байрона.

4. Драма П.Б. Шеллі «Визволений Прометей»: тематика, проблематика, система образів. Традиції і новації Шеллі в розробці образу Прометея.
5. Життєвий і творчий шлях Д. Кітса.

Література:

1. Алексеев М.П. Из истории английской литературы. – М.; Л., 1980.
2. Григоренко О.П. «Через художні засоби до досягнення поняття «романтизм»: на прикладі поеми Д.Байрона «Корсар» // Всесвіт.літ. в сер.навч. закл. України. – 2003. - № 2. – С.34-35.
3. Дьяконова Н.Я. Лондонские романтики и проблемы английского романтизма. – Л., 1970.
4. Дьяконова Н.Я. Английский романтизм. Проблемы эстетики. – М., 1978.
5. Клименко Е.И. Английская литература первой половины XIX века. – Л., 1971.
6. Коваль К., Годун О. Прометей XIX ст.: Життя і творчість Д.Байрона // Світло. – 2000. - № 3. – С.43-46.
7. Наливайко Д.С. Поема «Мазепа» в контексті творчості Байрона і європейського романтизму // Зар.літ. в навч.закл. – 2004. - № 4. – С.2-9.
8. Ніколенко О.М. Джордж Ноель Гордон Байрон // Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. –Харків, 2003. – С.73-113.
9. Павличко С.Д. Байрон. Життя і творчість. – К., 1988.
10. Урнов Д.М. Английская литература. Романтизм // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.87-112.

МОДУЛЬ № 2. РОМАНТИЗМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ (14 год.)

Тема № 3. Французький романтизм (6 год.)

Питання:

1. Основні етапи творчості В. Гюго.
2. Система жанрів в творчості В. Гюго.
3. В. Гюго-романіст.
4. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд.
5. Соціально-психологічні романи Жорж Санд (на прикладі одного за вибором).
6. Життєвий і творчий шлях А. де Мюссе.
7. Авантюрно-історичні романи О. Дюма-батька.

Література:

1. Карельский А.В. Гюго. Жорж Санд // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 160-169.
2. Моруа А. От Монтеня до Арагона. – М., 1983.
3. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976.

4. Реизов Б.Г. Французский исторический роман в эпоху романтизма. – Л., 1988.
5. Трескунов М.С. Жорж Санд. – М., 1976.
6. Трескунов М.С. Виктор Гюго. – Л., 1969.

Тема № 4. Російський романтизм (4 год.)

Питання:

1. Провідні теми і мотиви в творчості О.С. Пушкіна-романтика.
2. Провідні теми і мотиви в творчості М.Ю. Лермонтова.
3. Романтичний період в творчості М.В. Гоголя: наслідування, пошуки, новації.
4. Збірник українських повістей «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»: літературні і фольклорні джерела, зображення життя народу, гумор і сатира.

Література:

1. Бахтин М.М. Рабле и Гоголь: Искусство слова и народная смеховая культура // Бахтин М.М. Вопросы литературы и эстетики. – М., 1975.
2. Манн Ю.В. Поэтика Гоголя. – М., 1988.
3. Манн Ю.В. Гоголь // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С. 369-384.
4. Попович М.В. Гоголь. – К., 1989.
5. Храпченко М.Б. Николай Гоголь. Литературный путь. Величие писателя / Храпченко М.Б. Собр. соч.: В 4 т. – М., 1980. – Т.1.

Тема № 5. Американський романтизм (4 год.)

Питання:

1. Життєвий і творчий шлях Дж. Ф. Купера.
2. Пенталогія Дж. Ф. Купера про Шкіряну Панчоу.
3. Життєвий і творчий шлях Г.В. Лонгфелло.
4. Індіанський епос в поемі Г.В. Лонгфелло «Пісня про Гайявату».

Література:

1. Алексеєнко Л. Едгар По – засновник детективу // Зар.літ. в навч.закл. – 2002. - № 1. – С.7.
2. Зверев А.М. История американской литературы. – М., 2001.
3. Ковалев Ю.В. Литература США // История всемирной литературы: В 9 т. – М., 1989. – Т.6. – С.562-577.
4. Назарець В.М. Біля витоків детективу: Едгар По і Артур Конан Дойль // Зарубіжна літ. в навч.закл. – 1999. - № 6. – С.53-56.
5. Ніколенко О.М. Генрі Вордсворт Лонгфелло // Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. – Харків, 2003. – С.147-168.

Таблиця 6.1

КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
МОДУЛЬ № 1. РОМАНТИЗМ ЯК МИСТЕЦЬКИЙ НАПРЯМ В НІМЕЦЬКІЙ І АНГЛІЙСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ			
Тема № 1. Німецький романтизм. Життєвий і творчий шлях Е.Т.А. Гофмана. Новелістика і романістика Е.Т.А. Гофмана. Життєвий і творчий шлях Г.Гейне. «Книга пісень» Г.Гейне.		5	I- IV
Тема № 2. Англійський романтизм. Лірика Дж.Г. Байрона. Життєвий і творчий шлях П.Б. Шеллі. Творчість Д. Кітса.	МКР	5	V-VII
МОДУЛЬ № 2. РОМАНТИЗМ У ФРАНЦУЗЬКІЙ, ПОЛЬСЬКІЙ, РОСІЙСЬКІЙ ТА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРАХ			
Тема № 3. Французький романтизм. Творчий шлях В. Гюго. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд, О. Дюма.		5	VIII-IX
Тема № 4. Російський романтизм. Лірика О. Пушкіна, М. Лермонтова. Романтичний період в творчості М.В. Гоголя.		5	X-XII
Тема № 5. Американський романтизм. Життєвий і творчий шлях Е. По, Г. Лонгфелло.	МКР	5	XIII-XIV
Разом: 28 год.		Разом: 25 балів	

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ СТУДЕНТІВ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл.8.1, табл. 8.2.

Таблиця 8.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість балів одиницю	Кількість одиниць розрахунку	Всього
1.	Відвідування лекцій	1	7	7
2.	Відвідування семінарів	1	7	7
3.	Виконання завдання із самостійної роботи	5	5	25
4.	Робота на семінарському занятті	10	5	50
5.	Виконання тестового контролю, експрес-контроль	10	3	30
6.	МКР	25	2	50
	Максимальна кількість балів			169
	Коефіцієнт			1,69

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, екзамен.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **Методи комп'ютерного контролю:** тестові програми.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Максимальну кількість балів **169**, набрану бакалавром, за допомогою коефіцієнта **1,69** переводимо в рейтингові показники успішності, а потім в оцінку за шкалою ECTS.

Таблиця 8.2

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок
C	75-81 бал	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 бали	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належної самостійного доопрацювання
F	1-34 бали	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно», подано у табл. 8.3.

Таблиця 8.3

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
«відмінно»	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; знання основної та додаткової літератури; за вияв креативності у розумінні і творчому використанні набутих знань та умінь.

«добре»	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
«задовільно»	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
«незадовільно»	виставляється студентіві, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка «незадовільно» ставиться студентіві, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу бакалавра на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Реферативні дослідження та есе, які виконує студент за визначеною тематикою, обговорюються та захищаються на семінарських заняттях.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) за джерелом інформації:

- *Словесні*: лекція (традиційна, проблемна, лекція прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні*: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійного мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комп'ютерна програма тестування, комплект друкованих завдань для підсумкового контролю);
- завдання для ректорського контролю знань студентів з навчальної дисципліни «Світова література: Історія зарубіжної літератури».

Х. ПІДСУМКОВИЙ МОНІТОРИНГ

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНО-КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 1

1. Романтизм як літературний напрям у світовій літературі: характерні риси, жанри. Романтизм у музиці та живопису.
2. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями.
3. Загальна характеристика німецького романтизму. Періодизація та основні течії. Концепція мистецтва в естетиці німецьких романтиків.
4. Єнський і гейдельберзький гуртки романтиків.
5. Ф. Шлегель як представник єнських романтиків («Фрагменти», «Люцинда»).
6. Структура і поетика роману Новаліса «Генріх фон Офтердинген».
7. Творча індивідуальність Г. фон Клейста: проблема художнього методу, специфіка драматичних творів і новелістики.
8. Життєвий і творчий шлях Ф. Гельдерліна.
9. Творчий шлях Е.Т.А. Гофмана. Своєрідність світосприйняття і поетики письменника.
10. Збірка «Фантазії в манері Калло» Е.Т.А. Гофмана: тематика, проблематика, авторська позиція.
11. «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер» Е.Т.А. Гофмана: основний конфлікт, сатирико-метафоричний зміст твору.
12. «Життєва філософія кота Мурра» Е.Т.А. Гофмана: синтез тенденцій і образів гофмановської новелістики. Широка панорама німецької дійсності в «прямому» та алегоричному зображенні.
13. Життєвий і творчий шлях Г.Гейне.
14. «Книга пісень» Г. Гейне: змалювання природи як засіб бачення і пізнання світу та власної душі. Специфіка романтичних образів поета.
15. Загальна характеристика англійського романтизму. Періодизація, представники.
16. «Озерна школа» та її представники (В. Вордсворт, С.Т. Колрідж, Р.Сауті). Передмова до «Ліричних балад» як естетичний маніфест англійських романтиків.
17. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.
18. Жанрове розмаїття в творчості Дж. Байрона.
19. Романтична поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя, авторська позиція, специфіка жанру.
20. «Східні поеми» Дж. Байрона.
21. Мазепа як байронічний герой в однойменній поемі Дж. Байрона.
22. Роман у віршах «Дон Жуан» Дж. Байрона: новації автора в розробці «вічного образу».
23. В. Скотт як засновник жанру романтичного історичного роману.
24. Роман В. Скотта «Айвенго»: тематика, проблематика, система образів.

Історичний колорит в творі.

25. Життєвий і творчий шлях П.Б. Шеллі. Драма «Визволений Прометей» як кращий твір поета.
26. Життєвий і творчий шлях Д. Кітса.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНО-КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ № 2

1. Загальна характеристика французького романтизму: основні етапи розвитку, провідні напрями. Школа Шатобріана і школа де Сталь.
2. Життєвий і творчий шлях Ф.Р. де Шатобріана.
3. А. де Мюссе і його роман «Сповідь сина віку».
4. Основні етапи творчості В. Гюго. Передмова до драми «Кромвель» - естетичний маніфест французьких романтиків.
5. Історичний роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»: тематика, проблематика, система соціальних характеристик, дійові особи.
5. Собор і «двір чудес» як реалії середньовіччя і як центри подій в історичному романі В.Гюго «Собор Паризької Богоматері».
7. Життєвий і творчий шлях Жорж Санд.
8. Загальна характеристика історичних романів О. Дюма.
9. Життєвий і творчий шлях А. Міцкевича. Стаття «Про поезію романтичну» як маніфест польського романтизму.
10. Збірка «Кримські сонети» А. Міцкевича як поетичний цикл: тематика, проблематика, система образів.
11. Загальна характеристика російського романтизму: національна специфіка, класифікація, етапи розвитку.
12. Життєвий і творчий шлях В.А. Жуковського.
13. Романтичні поеми О.С. Пушкіна («Руслан і Людмила», «південні поеми»).
14. Провідні мотиви лірики О.С. Пушкіна.
15. «Євгеній Онегін» О.С. Пушкіна – «енциклопедія російського життя», соціально-психологічний роман у віршах. Проблематика, особливості жанру, композиція, система образів.
16. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова.
17. «Герой нашого часу» М.Ю. Лермонтова – соціально-психологічний роман: передмова, особливості композиції, проблематика, роль другорядних персонажів у розкритті характеру Печоріна.
18. Творчий шлях М.В. Гоголя. «Вечори на хуторі поблизу Диканьки» - поетизація життя українського народу. Історичні і фантастичні мотиви. Романтичні і реалістичні елементи.
19. Збірник «Миргород» М.В. Гоголя: соціальна проблематика і ідейний зміст, гумор і сатира.
20. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.
21. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму в новелістиці В. Ірвінга.

22. Роман Ф. Купера «Останній з могікан»: тематика, проблематика, типологія індіанських образів.
23. Тема незборимої долі-фатуму в «Багряній літері» Н. Готорна.
24. Е.А. По – поет, новеліст, критик, засновник детективного жанру у світовій літературі. Своєрідність його романтизму.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Романтизм як літературний напрям у світовій літературі: характерні риси, жанри. Романтизм у музиці та живопису.
2. Течії романтизму. Романтизм та інші напрями.
3. Загальна характеристика німецького романтизму. Періодизація та основні течії.
4. Єнський і гейдельберзький гуртки романтиків.
4. Новаліс – представник єнського гуртку романтиків. Структура і поетика роману Новаліса «Генріх фон Офтердинген».
6. Творчий шлях Е.Т.А. Гофмана. Своєрідність світосприйняття і поетики письменника.
7. «Малюк Цахес на прізвисько Циннобер» Е. Т. А. Гофмана: основний конфлікт, сатирико-метафоричний зміст твору.
8. Жанрові складові літературної казки у творах Е.Т.А. Гофмана: функційне навантаження образів фантастичних істот, мотиви казкових перетворень, двійництва і двійники.
9. «Життєва філософія кота Мурра» Е.Т.А. Гофмана: синтез тенденцій і образів гофмановської новелістики. Широка панорама німецької дійсності в «прямому» та алегоричному зображенні.
10. Життєвий і творчий шлях Г. Гейне.
11. «Книга пісень» Г. Гейне: змалювання природи як засіб бачення і пізнання світу та власної душі. Специфіка романтичних образів поета.
12. Загальна характеристика англійського романтизму. Періодизація, представники.
13. «Озерна школа» та її представники (В. Вордсворт, С.Т. Колрідж, Р.Сауті). Передмова до «Ліричних балад» як естетичний маніфест англійських романтиків.
14. Життєвий і творчий шлях Дж. Байрона.
15. Жанрове розмаїття в творчості Дж. Байрона.
16. Романтична поема Дж. Байрона «Паломництво Чайльд Гарольда»: масштабне соціально-філософське осмислення епохи, образ героя, авторська позиція, специфіка жанру.
17. «Східні поеми» Дж. Байрона.
18. Роман у віршах «Дон Жуан» Дж. Байрона: новації автора в розробці «вічного образу».
19. Роман В. Скотта «Айвенго»: тематика, проблематика, система образів.

Історичний колорит в творі.

20. Характеристика образу головного героя в романі В. Скотта «Айвенго»: романтика пригод і кодекс честі лицаря.
21. Загальна характеристика французького романтизму: основні етапи розвитку, провідні напрями. Школа Шатобріана і школа де Сталь.
22. А. де Мюссе і його роман «Сповідь сина віку».
23. Основні етапи творчості В. Гюго. Передмова до драми «Кромвель» - естетичний маніфест французьких романтиків.
24. Історичний роман В. Гюго «Собор Паризької Богоматері»: тематика, проблематика, система соціальних характеристик, полярне розміщення дійових осіб.
25. Образ Собору в романі В. Гюго «Собор Паризької Богоматері», його місце і функції в творі.
26. Система жанрів в творчості В. Гюго.
27. Життєвий і творчий шлях А. Міцкевича. Стаття «Про поезію романтичну» як маніфест польського романтизму.
28. Збірка «Кримські сонети» А. Міцкевича як поетичний цикл: тематика, проблематика, система образів.
29. Загальна характеристика російського романтизму: національна специфіка, класифікація, етапи розвитку.
30. Життєвий і творчий шлях В.А. Жуковського.
31. Романтичні поеми О.С. Пушкіна («Руслан і Людмила», «південні поеми»): тематика, проблематика, екзотичний колорит. О.С. Пушкін і Дж. Байрон.
32. Провідні теми і мотиви лірики О.С. Пушкіна.
33. «Євгеній Онегін» О.С. Пушкіна – соціально-психологічний роман у віршах. Проблематика, особливості жанру, композиція, система образів.
34. Естетика байронізму в поемах М.Ю. Лермонтова «Демон» і «Мцирі».
35. «Герой нашого часу» М.Ю. Лермонтова – як психологічне дослідження «героя часу». Печорін як тип «зайвої людини». другорядних персонажів у розкритті характеру Печоріна.
36. Збірник українських повістей М.В. Гоголя «Вечори на хуторі поблизу Диканьки»: літературні та фольклорні джерела, зображення життя народу, гумор і сатира.
37. Особливості й етапи розвитку романтизму в американській літературі.
38. Риси національної своєрідності раннього американського романтизму в новелістиці В. Ірвінга.
39. Роман Н. Готорна «Багряна літера»: тематика, проблематика, система образів.
40. Е.А. По як засновник детективного жанру в світовій літературі.

XI. СПИСОК ХУДОЖНІХ ТЕКСТІВ, РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЛЯ ПРОЧИТАННЯ

1. Байрон Дж. Душа моя похмура. Паломництво Чайльд Гарольда. Дон Жуан. Мазепа. Каїн.
2. Гейне Г. Вірші. Поеми (з «Книги пісень», «Нових поезій», «Романсеро»).
3. Гоголь М.В. Вечори на хуторі поблизу Диканьки. Миргород.
4. Готорн Н. Багряна літера.
5. Гофман Е.Т.А. Золотий горщик. Малюк Цахес на прізвисько Циннобер. Лускунчик. Дон Жуан. Житійська філософія кота Мурра.
6. Гюго В. Передмова до драми «Кромвель». Собор Паризької Богоматері. Мазепа.
7. Дюма О. Три мушкетери. Граф Монте-Крісто.
8. Жуковський В.А. Людмила. Світлана.
9. Ірвінг В. Сонна Лощина.
10. Колрідж С. Т. Поема про Старого Мореплавця.
11. Купер Д.Ф. Останній з могікан.
12. Лермонтов М.Ю. Ні, я не Байрон... Парус. Дума. І нудно, і сумно. На дорогу йду я в самотині... Мцирі. Демон. Герой нашого часу.
13. Міцкевич А. Воевода. Кримські сонети. Конрад Валенрод.
14. По Е. Золотий жук. Маятник і провалля. Крук. Вбивство на вулиці Морг.
15. Пушкін О.С. До моря. Я вас любив... Наслідування Корану. Я пам'ятник собі поставив незотлілий. Руслан і Людмила. Пісня про віщого Олега. Південні поеми. Євгеній Онєгін.
16. Санд Жорж. Консуело (або інший роман за вибором).
17. Скотт В. Айвенго. Квентін Дорвард.
18. Шеллі П.Б. Ода західному вітру. Жайворонку. Звільнений Прометей.

ХІІ. РЕКОМЕНДОВАНА НАУКОВО-МЕТОДИЧНА ЛІТЕРАТУРА

ПІДРУЧНИКИ

1. История западноевропейской литературы. XIX век. Англия: Учеб. пособие для студ. филол. фак. высш. учеб. зав. [Л.В. Сидорченко, И.И. Бурова, А.А. Аствацатуров и др.]; под ред. Л.В. Сидорченко, И.И. Буровой. – СПб.: Филол. фак. СПбГУ; М.: Изд. центр «Академия», 2004. – 544 с.
2. История западноевропейской литературы XIX века. Германия. Австрия. Швейцария [под ред. А.Г. Березиной]. – 2-ое изд. – М.: Высш. школа, 2013. – 240 с.
3. История западноевропейской литературы XIX века: Франция, Италия, Испания, Бельгия [под ред. Т.В. Соколовой]. – 2-ое изд. – М.: Высш. школа, 2013. – 357 с.
4. История зарубежной литературы XIX века. Учеб. для студентов пед. ин-тов. В 2 ч. Ч. 1 / [Михальская Н.П., Луков В.А., Завьялова А.А. и др.]; под ред. Н.П. Михальской. – М.: Просвещение, 1991. – 256 с.
5. История зарубежной литературы XIX века [А.С. Дмитриев, Н.А. Соловьева, Е.А. Петрова и др.]; под ред. Н.А. Соловьевой. [2-е изд.]. – М.: Высшая школа; Изд. дом «Академия», 2000. – 559 с.
6. История всемирной литературы: В 9 т. – М.: Наука, 1989-1994. – Т. 6. – М., 1989. – 880 с.
7. История русской литературы XIX в. Уч. пособие для вузов [В.Н. Аношкина, Г.Н. Антонова, А.А. Демченко и др.]; под ред. В.Н. Аношкиной, Л.Д. Громовой. – [3-е изд., испр.]. – М.: Оникс, 2006. – 512 с.
8. Наливайко Д.С., Шахова К.О. Зарубіжна література XIX ст. Доба романтизму. Підручник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2001. – 416 с.
9. Рабинович В.С. История зарубежной литературы XIX века: Романтизм: учебное пособие. – М.: ФЛИНТА: УФУ, 2016. – 188 с.
10. Фесенко В.І. Література французького романтизму. – К.: Вид. центр КНЛУ, 2016. – 152 с.

МОНОГРАФІЇ ТА ПОСІБНИКИ

1. Глазкова Т.Ю. Немецкоязычная литература: учебное пособие. – М.: ФЛИНТА; Наука, 2012. – 135 с.
2. Курдина Ж.В., Модина Г.И. История зарубежной литературы XIX века. Романтизм: учебное пособие. – М.: Флинта, 2016. – 206 с.
3. Маркова М. В. Література європейського романтизму : погляд крізь призму натурфілософської концептуалізації : монографія / М. В. Маркова. – Дрогобич : Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка, 2012. – 200 с.
4. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. Життя і творчість. – К., 1976.

5. Ніколенко О.М. Романтизм у поезії. Г.Гейне, Дж.Байрон, А.Міцкевич, Г.Лонгфелло: Посібник для вчителя. / О.М. Ніколенко. – Харків : Ранок, 2003. – 176 с.
6. Ніколенко К.С. Генріх Гейне відомий і невідомий. – К.: Радуга, 2014. – 103с.
7. Павличко С.Д. Байрон. Життя і творчість. – К.,1988.
8. Пригодій С.М., Горенко О.П. Американський романтизм. Полікритика: Навч.посібник. – К., 2006. – 340 с.
9. Тверітінова Т.І., Шовкопляс Г.Є. Історія зарубіжної літератури ХІХ століття. Частина І. – К.: Київський ун-т ім. Б. Грінченка, 2012. – 160 с.
10. Тверітінова Т.І. Трансформація сюжету бюргеровської «Ленори» в творчестві В. А. Жуковського і В. Ірвінга // Текст. Язык. Человек : сборник научных трудов. В 2 ч. Ч. 2 / УО МГПУ ім. І.П. Шамякина; редкол.: С.Б. Кураш (отв.ред.) и др. – Мозырь, 2013. – С. 180-183.
11. Тверітінова Т.І. Баллада І.В. Гете в сюжетній структурі повісті М.Ю. Лермонтова «Штосс» // Историко-филологические исследования: традиции и современные тенденции. INSTYTUT NEOFILOLOGII I BADAN INTERDYSCYPLINARNYCH. COLLOQUIA LITTERARIA SEDLCENSIA / Redakcja tomu Ewa Kozak i Adriana Pogoda-Kołodziejak. - TOM XV. - SIEDLCE, 2014. – S. 47-55.
12. Тверітінова Т.І. Петербургський текст в творчестві М.Ю. Лермонтова // Текст. Язык. Человек. Сборник научных трудов VIII Международной научной конференции. В 2-х частях. Ч. 2. – Мозырь: УО МГПУ ім. І.П. Шамякина. – 2015. – 176 с. – С. 133-137.
13. Тверітінова Т.І. Фантастика в руських баладах В.А. Жуковського // Слов'янська фантастика. Збірник наукових праць. Т. 2. / Т.І. Тверітінова. – К.: «Освіта України», 2015. – 526 с. – С. 208-214.
14. Тверітінова Т.І. М. Лермонтов і А. Бруснікин: діалог о героє в часі // «Над берегами вічної ріки»: темпоральний вимір літератури: Матеріали Міжнародної наукової конференції (24-25 вересня 2015р.): зб. / [ред.-упор. С.С. Журавльова]. – Бердянськ: ФО-П Ткачук О.В., 2015. – 177с. – С. 153-155.
15. Тверітінова Т.І. К проблемі біографії Н.В. Кукольника // Література та культура Полісся. – Вип. 82. Серія «Філологічні науки». - № 6 / відп.ред. і упоряди. Г.В. Самойленко. – Ніжин: НДУ ім. М.В. Гоголя, 2016. – 279 с. – С. 75-84.
16. Шалагінов Б.Б. Романтичний словник: до історії понять і термінів раннього німецького романтизму / рец.: В. Є. Панченко, Т. В. Бовсунівська. – К.: [ВПЦ НАУКМА], 2010. – 136 с.
17. Шалагінов Б.Б. Німецький романтизм і містичне // Поетика містичного : кол. моногр. / [упоряд. О. В. Червінська]. – Чернівці : Чернів. нац. ун-т, 2011. – С. 117-161.
18. Шалагінов Б.Б. Класики і романтики : штудії з історії німецької літератури ХVІІІ-ХІХ століть. – Київ : Києво-Могилян. акад., 2013. – 439 с.

Робоча навчальна програма з дисципліни “Світова література: Історія зарубіжної літератури».

Укладач: **Тверітінова Тетяна Іванівна**, кандидат філологічних наук, доцент кафедри світової літератури Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка.